

INDEKS 1072

EZGU FIKR, EZGU SO‘Z, EZGU AMAL!

*21-OKTABR – O‘ZBEK TILIGA
DAVLAT TILI MAQOMI BERILGAN KUN*

ILM SARCHASHMALARI

**URGANCH DAVLAT UNIVERSITETINING
ILMIY-METODIK JURNALI**

ISSN 2010-6246

2020-10

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA MAXSUS
TA‘LIM VAZIRLIGI**

URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI

ILM SARCHASHMALARI

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasining FILOLOGIYA, FALSAFA, FIZIKA-MATEMATIKA hamda PEDAGOGIKA fanlari bo‘yicha doktorlik dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrdir.

10.2020

**научно-методический журнал
Издаётся с 2001 года**

Urganch – 2020

Расулова Зилола Дурдимуротовна (Бухоро Давлат университети)
Педагогика кафедраси таянч докторанти, e-mail: zdrasulova@mail.ru
**ТАЛАБАЛАРНИНГ КРЕАТИВ КОМПЕТЕНТЛИГИНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА
ИННОВАЦИОН ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИНГ ИЛМИЙ-МЕТОДИК
АҲАМИЯТИ**

Аннотация. Мазкур мақолада олий таълим муассасаси ўқув жараёнида талабаларнинг билим, кўникма ва малакаларини шакллантиришда инновацион технологияларнинг аҳамияти, мазмуни ёритилган. Модулли таълим технологияси мазмуни ҳамда уни ўқув жараёнига татбиқ қилиш билан бирга, талабаларда мустақил, ижодий кўникмалар ҳосил қилиш йўллари методик жиҳатдан очиб берилган.

Аннотация. В статье раскрывается значение инновационных технологий в формировании знаний, умений и навыков у студентов в образовательном процессе высшего образования. Методологически раскрыто содержание модульной образовательной технологии и ее применение в учебном процессе, а также пути развития самостоятельных, творческих навыков у студентов.

Annotation. This article describes the importance of innovative technologies in the formation of knowledge, skills and abilities of students in the educational process of higher education. The content of modular educational technology and its application in the educational process, as well as ways to develop independent, creative skills in students are methodologically revealed.

Калим сўзлар: креативлик, креатив компетентлик, инновацион таълим, инновацион компетентлик, модулли таълим технологиялари.

Ключевые слова: креативность, творческая компетентность, инновационное обучение, инновационная компетентность, модульные технологии обучения.

Key words: creativity, creative competence, innovative learning, innovative competence, modular learning technologies.

Кириш. Олий таълим тизимини ривожлантиришда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёев таъкидлаганидек, таълим тўғрисида бир қанча олиб борилиши зарур бўлган стратегик мақсадлар белгилаб берилган:

◆мамлакатни модернизация қилиш, ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан барқарор ривожлантириш учун юқори малакали кадрлар тайёрлаш сифатини ошириш, инсон капиталини меҳнат бозори талаблари асосида ривожлантириш;

◆олий таълим билан қамров даражасини ошириш, халқаро стандартлар асосида юқори малакали, креатив ва тизимли фикрлайдиган мустақил қарор қабул қила оладиган кадрлар тайёрлаш, уларнинг интеллектуал қобилиятларини намойён этиши ва маънавий баркамол шахс сифатида шаклланиши учун зарур шарт-шароит яратиш.¹

Таълим соҳасида белгиланган мақсадларга эришиш учун, яъни бугунги иқтисодиётнинг эҳтиёжини қондирадиган мутахассисларни тайёрлашнинг асосий омили ўқитиш жараёнининг сифати ҳисобланади. Таълим сифати жараён субъектлари ҳисобланган талабаларнинг интилувчанлик, ижодий салоҳиятига бевосита боғлиқдир. Шуни инобатга олиб, халқаро тажрибаларга асосланиб айтиш мумкинки, талабаларда билим олишга иштиёқ туғдириш учун, уларда, аввало, креатив компетентликни ривожлантиришдир. Ушбу масала ҳозирги кун таълимида жуда долзарб муаммолардан бири ҳисобланади.

Бу хусусда хориж олимлари, мамлакатимиз олимларининг олиб борган бир қанча илмий тадқиқот ишларини кузатишимиз мумкин. Кен Робинсоннинг тадқиқотларида, “креативлик – ўз қийматига эга оригинал ғоялар мажмуи” сифатида келтирилган. Гарднер эса ўз тадқиқотларида тушунчани шундай изоҳлайди: “креативлик – шахс томонидан амалга ошириладиган амалий ҳаракат бўлиб, у ўзида муайян янгиликни акс эттириши ва маълум амалий қийматга эга бўлиши лозим”.

Эмебайл (1989)нинг ёндашуви нуктаи назаридан ифодаланса, креативлик “муайян соҳа бўйича ўзлаштирилган пухта билимлар билан бирга, юқори даражада ноодатий кўникмаларга ҳам эга бўлиш” демакдир.

¹Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёевнинг “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги 2019 йил 8 октябрь, ПФ-5847-сонли фармони.

Улар креативлик негизда ноанъанавийлик, қизиқувчанлик, тасаввур, ҳазил-мутойиба туйғу-си ва эркинлик мавжуд бўлишига эътиборни қаратадилар (Мёрдок, Ганим, 1993; Штернберг, 1985). Шарқликлар эса, аксинча, креативликни эзуликнинг қайта туғилиш жараёни, деб тушунадилар (Хуи, Стернберг, 2002; Рудович, Хуи, 1997; Рудович, Йуе, 2000). Гарчи ғарблик ва шарқликларнинг креативлик борасидаги қарашлари турлича бўлса-да, бироқ ҳар икки маданият вакиллари ҳам мазкур сифат ва унга эгалликни юқори баҳолайдилар (Кауфман, Лан, 2012). Патти Драпеау нуктаи назарига кўра креатив фикрлаш, энг аввало, муайян масала юзасидан ҳар томонлама фикрлаш саналади.

Республикамиз олимлари О.Мусурмонова, Ш.Шарипов, Ш.Мардонов, С.Нишонова, Д.Рўзиева, Б.Ходжаев, Д.Шарипова, М.Қурононов, А.Нурмонов, С.Аннамуротова ва бошқалар томонидан ижодкор шахсни тарбиялашнинг умумпедагогик жиҳатлари тадқиқ этилган. Ўқувчи шахсининг креатив қобилиятларини шакллантиришнинг психологик ва акмеологик хусусиятлари Э.Ғозиев, М.Давлетшин, Д.Муҳамедова, С.Сафоев каби олимлар томонидан ўрганилган.

Асосий қисм. Юқорида қайд этилган тадқиқотчи олимларнинг ишларини таҳлили шуни кўрсатадики, барча таълим олувчиларнинг креатив компетентлигини турли усуллар тажрибасидан ўтказиб, объектив баҳолангандан сўнг оммавий тарзда қўллаш учун тақдим этилади. Кенг оммалашган, ижобий натижаларга эришиш имконини берадиган инновацион усуллардан фойдаланган ҳолда бўлажак ўқитувчиларнинг креатив функцияларини ривожлантириш мақсадга мувофиқ ҳисобланади.

Аввало, креативлик нима ўзи? Ушбу тушунчага изоҳ бериб ўтсак.

Креативлик (ингл. “create” – яратиш, “creative” – “яратувчи”, “ижодкор”) – индивиднинг янги ғояларни ишлаб чиқаришга тайёрликни тавсифловчи ҳамда мустақил омил сифатида иктидорликнинг таркибига кирувчи ижодий қобилияти.

Креатив компетентлик – педагогик фаолиятга нисбатан танқидий ва ижодий ёндашиш, ўзининг ижодкорлик малакаларига эгаллигини намоён этиш. ¹

Шунингдек, талабаларнинг ижодий кўникмаларини шакллантиришда инновацион таълим технологияларининг бугунги кундаги ўрни жуда муҳимдир.

Инновацион таълим технологиялари – мажмуавий интеграл тизим бўлиб, унда таълим мақсадлари асосида белгиланган кўникма ва малакалар талабалар томонидан назарий билимларни ўзлаштириш, уларда муайян маънавий-ахлоқий сифатларини тарбиялашга йўналтирилган педагогик фаолият элементларининг маълум тартибга солинган тўпланма. ² Бугунги кунда бир қатор ривожланган мамлакатларда талабаларнинг ўқув ва ижодий фаолликларини оширувчи ҳамда таълим-тарбия жараёнининг самарадорлигини кафолатловчи инновацион таълим технологияларни қўллаш борасида катта тажрибалар тўпланган бўлиб, замонавий ахборот ва коммуникация технологияларининг таълим жараёнига кириб келиши анъанавий ўқитиш усулларига қўшимча равишда янги ўқитиш шакли – модулли ўқитиш технологиясининг яратилишига омил бўлди.

Модулли ўқитиш технологияси – функционал тизимлар, фикрлашнинг нейрофизиологияси, педагогик психологиянинг умумий назариясидан келиб чиқади. ³

Модулли ўқитишда ўқув дастурларини тўла, қисқартирилган ва чуқурлаштирилган табақалаш орқали ўқитишни табақалаш имконияти яратилади, яъни ўқитишни индивидуаллаштириш мумкин бўлади. Модулли ўқитиш технологиясида талабанинг ўқув-билув фаолиятини юқори даражада ўзини-ўзи ташкил этиши ўқув мақсадларини мустақил қўйиш, фаолият усулларини танлаш кўникмаси, ўз ҳаракати ва муносабатларини бошқалар билан мослаштириш ва мувофиқлаштиришга асосланган.

Модул бир ёки бир неча модул бирликлар (ўқув элементлари)дан ташкил топиши мумкин. Модул бирлик – тугалланувчи меҳнат операцияси ёки ишнинг бирор-бир мантиқий якулланган қисмидир. Шу билан бирга, у модулнинг тез ва осон ўзгарувчи қисми ҳамдир. Айнан мана шу хусусият ўқув дастурий ҳужжатларни илмий-техник тараққиёт ва замонавий технологиясига мос равишда такомиллаштириб боришга имкон беради. Чунки модул бирлиги ўз ҳажмининг кичиклиги,

¹ Утёмов В.В., Зинковкина М.М., Горев П.М. Педагогика креативности: прикладной курс научного творчества. Учеб. пособие, Киров, АНОО “Межрегиональный ЦИТО”, 2013, 16 с.

² Ишмухамедов Р., Абдуқодиров А., Пардаев А. Таълимда инновацион технологиялар. Таълим муассасалари педагог-ўқитувчилари учун қўлланма, Т., «Истеъдод», 2008, 180-бет.

³ Авлиёкулов Н.Х. Касбий фанларни модулли ўқитиш технологияси. Т., «Янги аср авлоди», 2004, 106-бет.

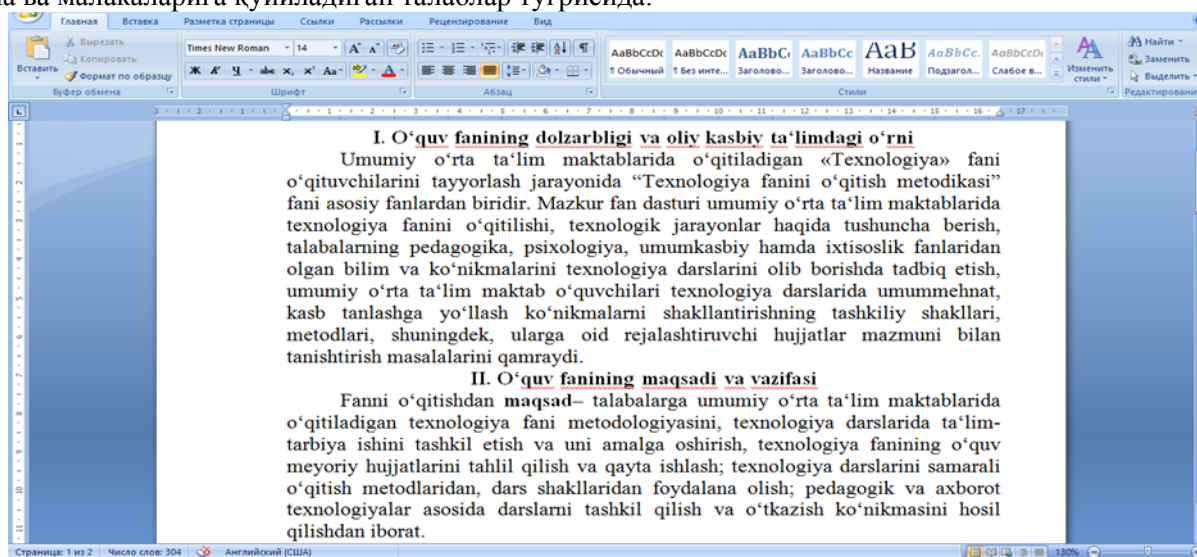
матннинг қисқалиги, юқори даражада кўргазмалилиги ва уни таржима қилиш осонлиги билан характерланади.

Талабаларнинг инновацион фаолиятини яратувчилик жараёни ва ижодий фаолият сифатида баҳолаш мумкин. Инновацион фаолиятга технологик ёндашув инсоннинг ўзини янгилик яратиш жараёнига баҳсида қилиши, у томонидан яратилган техник воситалар уларнинг ижодий кўникмаларини шакллантиради.

Инновацион компетентлик – педагогик жарёни такомиллаштириш, таълим сифатини яхшилаш, тарбия жараёнининг самарадорлигини оширишга доир янги ғояларни илгари суриш, уларни амалиётга муваффақиятли татбиқ этишдир. Бунда олий таълим технологик таълим йўналиши талабалари ва уларнинг ўқув жараёнларини мисолида кўришимиз мумкин. Технологик таълими йўналиши, махсус фанлардан “Технология фанини ўқитиш методикаси” фанини модул тизимига киритиш.

Фан ўқитувчиси ушбу фан юзасидан барча маълумотларни тизимга жойлаштиради.

1. Фан ҳақида тўлиқ назарий маълумотни қисқа ва лўнда асосий мазмунини киритади. Масалан, ўқув фанининг таълимдаги ўрни, мақсади, вазибалари ҳамда талабаларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар тўғрисида.

1. Технология фанини ўқитиш методикаси фан дастурини тўлиқ юклайди.

2. Фанни ахборотлар билан таъминлаш, яъни асосий кўшимча адабиётлар (pdf) таълим му-

ассасида ташкил қилинган ахборот-ресурс марказининг ситига жойлаштирилади.

Масалан:

■ Расулова З.Д. Т.Т.М.

■ Word кўринишидагилар.

pdf 0.1. Sharipov Sh.S., Jalilov G. Mehnat ta'limi ustaxonalari uchun DTSlariga muvofiq ko'rgaz-

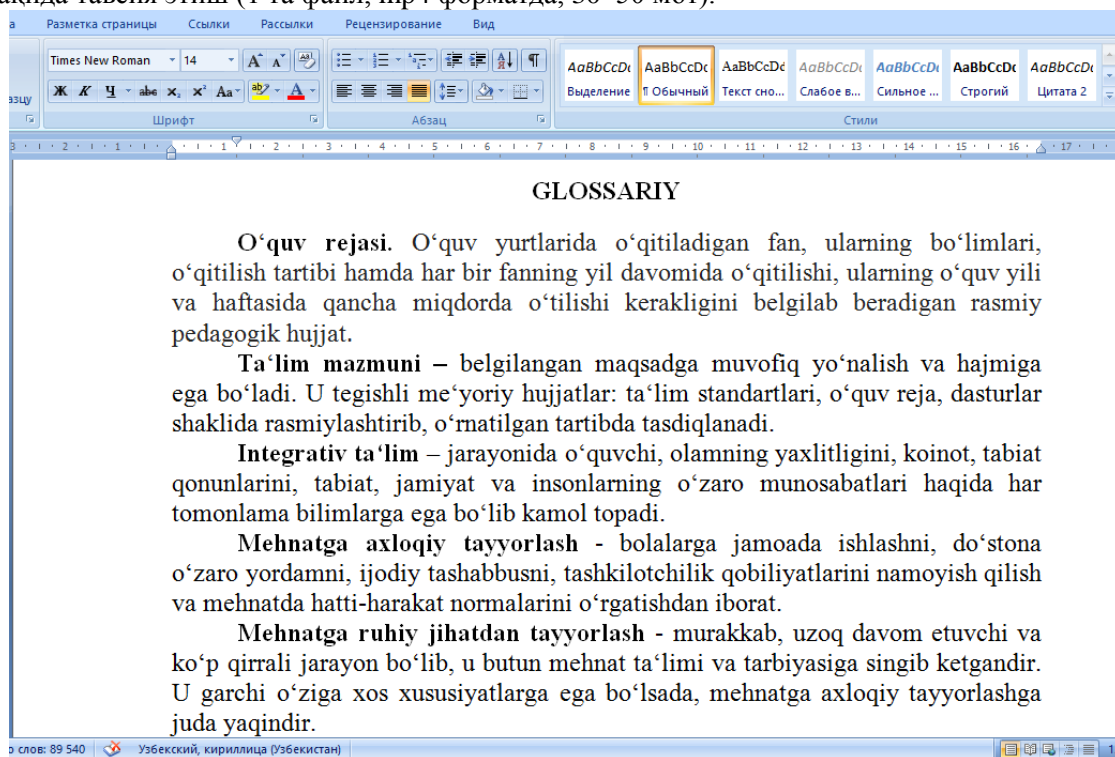
mali qurollar ro'yxati. Metodik qo'llanma, Toshkent, Respublika ta'lim markazi. 2002, 153 b.

Интернет ресурслари.

Масалан, БухДУ АРМнинг <http://elib.buxdu.uz/> сайти ҳаволаси, интернет сайтлари: <http://www.newideas.net/indeks.html>.

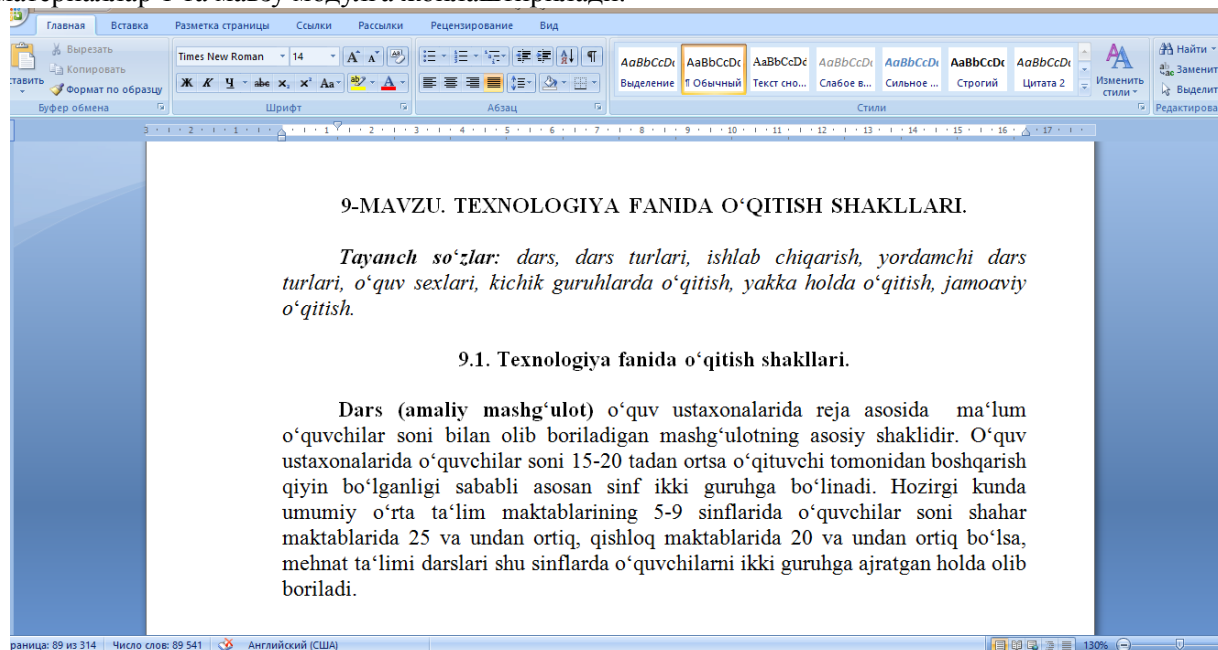
4. Мавзуда ишлатиладиган атамалар, қисқартмалар ва белгилар (doc). Фан бўйича умумий шакллантирилган глоссарий (Word файли).

5. Кириш қисмида 5–10 дақиқалик маъруза (фанни мазмуни, мақсади ва эришиладиган натижа ҳақида тавсия этиш (1 та файл, mp4 форматда, 30–50 мбт).

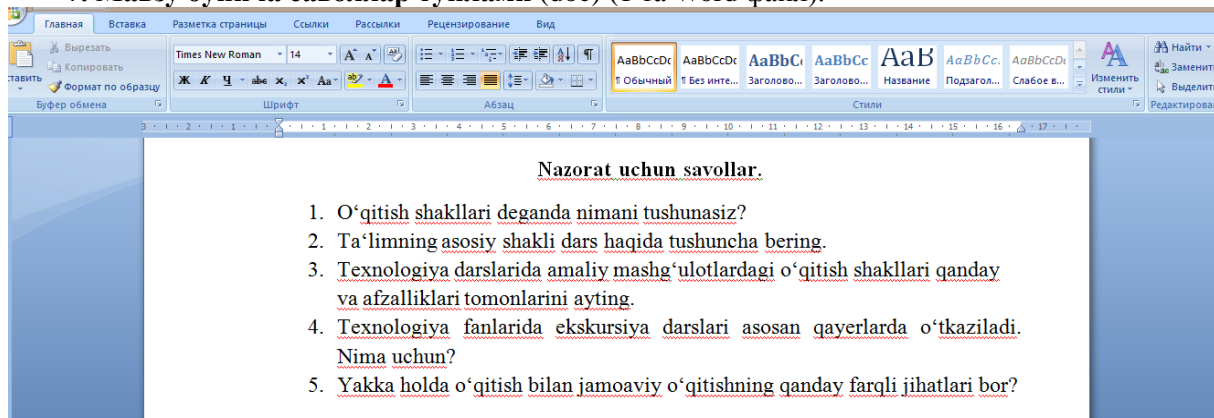
Фаннинг мавзулари (папка) қуйидаги маълумотларни ўз ичига олиши керак:

Изоҳ: электрон ўқув курси модули принципига асосланганлиги сабабли, фанлар хусусиятидан келиб чиққан ҳолда, дарс турлари (назарий, амалий, семинар, лаборатория машғулоти) бўйича материаллар 1 та мавзу модулига жойлаштирилади.

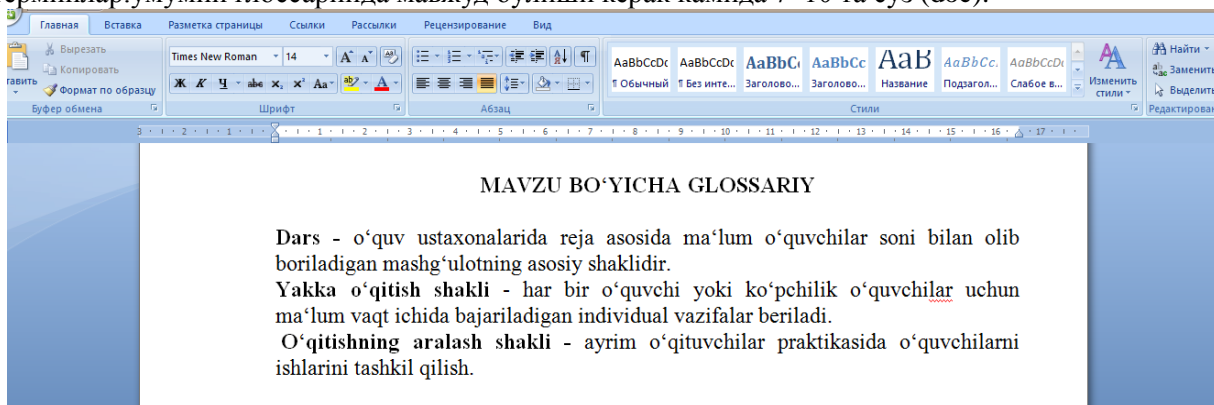

6. Мавзунинг номи (doc); (1 та Word файли).

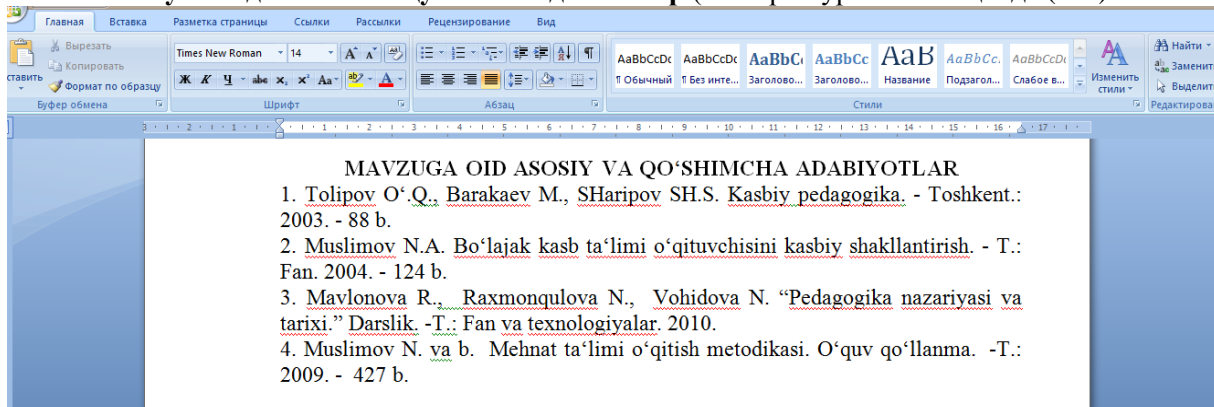
7. Мавзу бўйича саволлар тўплами (doc) (1 та Word файли).

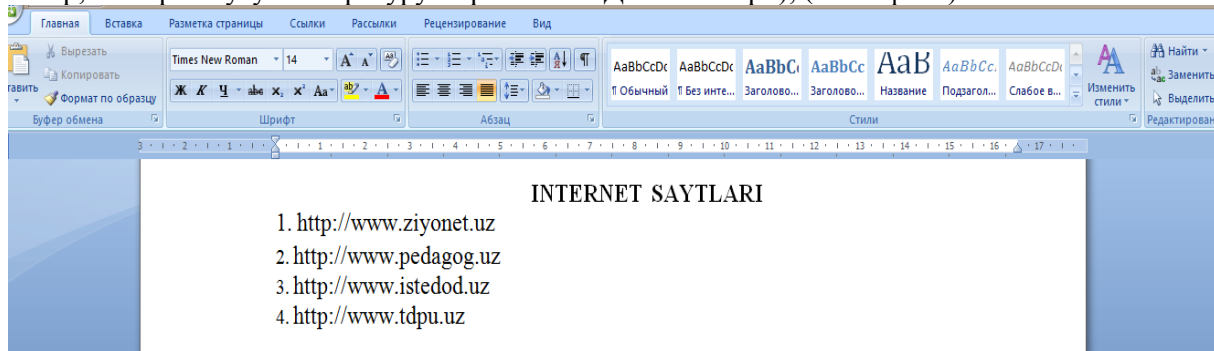
8. Мавзу бўйича глоссарий (ушбу маърузага киритилган атамалар рўйхати. терминлар. умумий глоссарийда мавжуд бўлиши керак камида 7–10 та сўз (doc)).

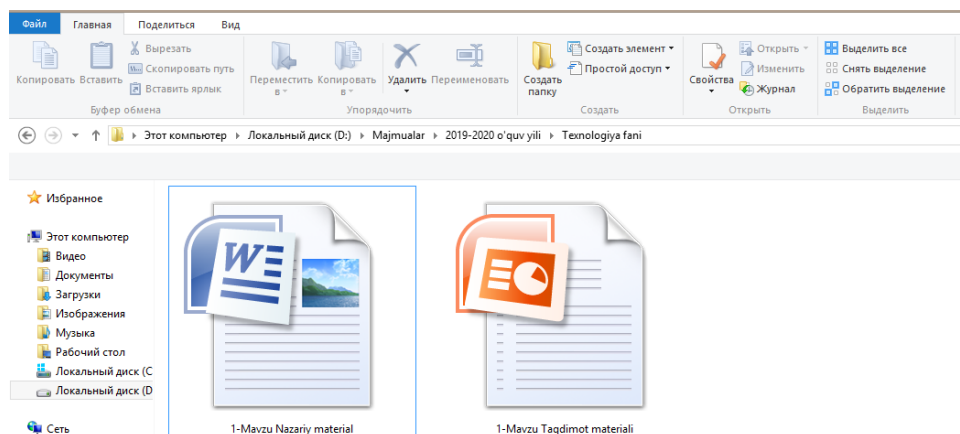
9. Мавзуга оид асосий ва қўшимча адабиётлар (бетлари кўрсатилган ҳолда (doc)).

10. Интернет тармоғида электрон манбаларга хаволалар (матнлар, аудио ёки видеороликлар, электрон кутубхона ресурсларининг ГҚД манзиллари); (Word файли).

11. Талабалар мустақил ўрганиши учун назарий материал, масалан (маъруза тақди-моти) (doc, ppt,...).

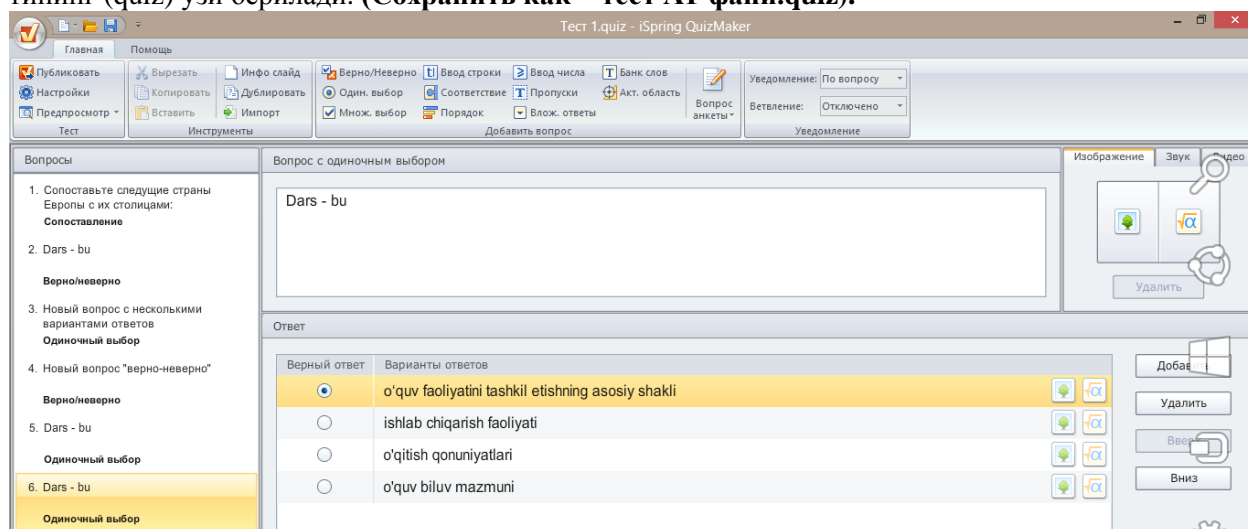
12. **Фан мавзусига оид аудиовизуал материаллар, моделлар, макетлар, намуналар, кейслар** (тавсия этилади) (doc, jpg, mp3, ...).

13. **Видео маъруза.** Бунда видеодаги файлнинг бир фрагментининг давомийлиги 5–20 дақиқадан ошмаслиги тавсия этилади (1 та файл, mp4 форматда, 30–50 мбТ).

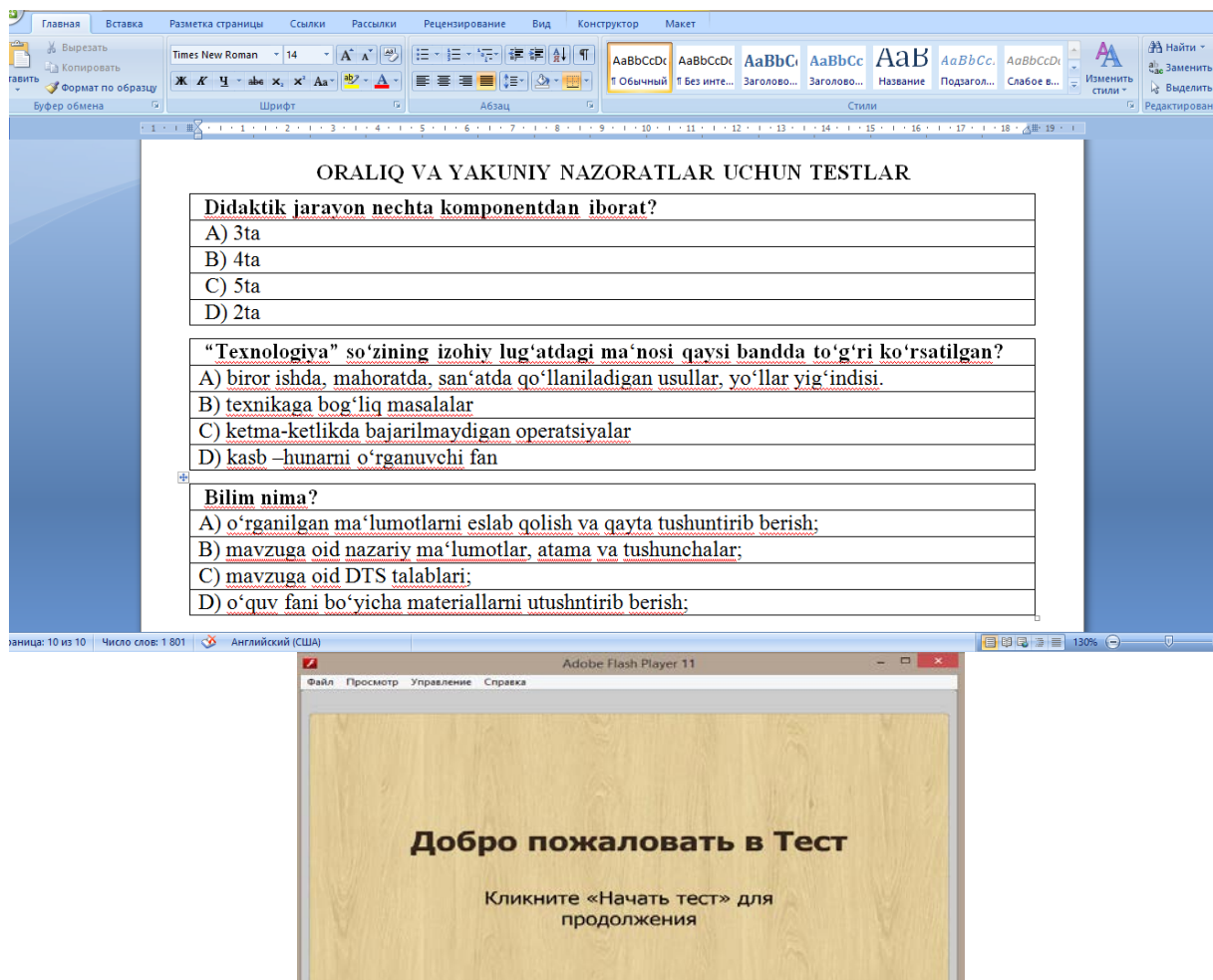
14. Талабаларнинг маъруза матнларида тақдим этилган ва мустақил равишда ўрганган назарий материалларини тушунишлари учун билимларни назорат қилувчи **тест саволларини** ишлаб чиқиш. **Мавзу бўйича** тест синовлари банкни шакллантиришда вариативтик (**қўп танлов, ёзишмалар, қиска жавоб ва бошқалар**)дан фойдаланиш.

Бунда **iSpring** дастуридан фойдаланиш мақсадга мувофиқ. Фақат Scorm 1.2 ёки файл проектининг (quiz) ўзи берилди. (**Сохранить как – тест АТ фани.quiz**).

Оралик ва якуний назорат:

15. **Оралик ва якуний назорат тестлари** (1 та Word файли) Мазкур тестлар <http://qaydnoma.buxdu.uz/> сайти орқали онлайн тест.

16. Агар назорат саволлари тест шаклида бўлмаса, у ҳолда мустақил савол ва топшириқлар (Word файлда шакллантирилиб берилади.

Ўқитишнинг истиқболли тизимларидан бири сифатида **модулли таълим технологияларида асосий ўқув мақсадлари** қуйидагича бўлади:

- ўқитишнинг ўқув фанлар орасида ва ўқув фанининг ичида узлуксизлигини таъминлаш;
- ўқитишни индивидуаллаштириш;
- ўқув материални мустақил ўзлаштириш учун етарли шарт-шароитлар яратиш;
- таълим олувчининг ўзига мос суръатда ишлаши;
- уларга ўз имкониятларини аниқлашга йўл очиб бериш;
- таълим мазмунини ўзгарувчан тарзда куриш;
- унинг турли хил турлари ва шакллари интеграциялаш;
- ўқувчиларнинг ижодий кўникмаларини шакллантириш;
- таълим олувчиларни юқори натижага эриштириш.

Ушбу мақсаддан келиб чиқиб айтиш мумкинки, модулли ўқитиш технологиялари талабаларга кўпроқ креатив фикрлашни ўргатувчи тизимдир.

Креатив фикрлаш – бу инновацион (янги, новатор, оригинал, ноустандарт, ноодатий ва ҳоказо...) ва самарали (амалий, натижавий, тежамли, оптимал ва ҳоказо) ечимларни топиш, янги билимларни эгаллаш, тасаввурни таъсирчан ифодалашга қаратилган ғояларни ишлаб чиқиш, баҳолаш ва такомиллаштириш жараёнида самарали иштирок этиш қобилиятидир.

Креатив тафаккурга эга талабалар:

- бошқа талабаларнинг хаёлига келмаган ғояларни билдиради;
- ўзларини ифода этишнинг ўзига хос услубини танлайди;
- ечими очиқ қолган вазифалардан завқланади;
- ғояларни аниқ далиллар асосида муҳокама қилишни афзал кўради;
- муаммонинг ечимини топишда ноанъанавий ёндашувни танлайди.

Хулоса ўрнида шуни айтишимиз мумкинки, инновацион технологиялар бўлажак ўқитувчи-

ларнинг ҳосил қилган касбий кўникма, малака ва тажрибаларини ташхислаш ҳамда уларни ташхислаш методлари билан қуроллантириш, касбий педагогик таълим жараёнини инновацион ғоялар асосида қайта қуриш талабаларнинг креатив фаолиятини самарали ривожлантириш имконини беради. Бунинг натижасида бўлажак ўқитувчиларни ижодий фаолият кўрсатиш, ташаббускорликка ундаш имконияти вужудга келади.

Олий таълим методик таъминоти тизимининг динамик ривожланувчи қисми бўлган ўқув-дастурий ҳужжатларни блок-модулли қоида асосида тузишга ўтиш мустақил Ўзбекистон халқ хўжалиги тармоқларига жаҳон стандарти талабларига мос бўлган малакали ишчи кадрлар етказиб беришнинг асосини ташкил этади.

To'xtasinova Zilola Mukumovna (Qo'qon DPI, e-mail: zilola.t@gmail.com)
LOYIHA ISHI ORQALI TALABALARDA MUSTAQIL TA'LIM KO'NIKMALARINI
TAKOMILLASHTIRISH

***Annotatsiya.** Ushbu maqolada chet til darslarida loyiha ustida ishlash usulini qo'llash orqali talabalarning mustaqil ta'lim ko'nikmalarini takomillashtirish masalasi ko'rib chiqilgan. Shuningdek, loyihaning turlari, uning tarkibiy qismlari, afzallik tomonlari muhokam qilingan.*

***Аннотация.** В данной статье рассматриваются вопросы улучшения навыков самостоятельного обучения учащихся посредством использования проектного подхода на уроках иностранного языка. Также в статье обсуждаются виды проекта, его составляющие и преимущества.*

***Annotation.** This article discusses the problem of improving students' independent learning skills through the use of project-based approach in foreign language classes. The types of the project, its components and advantages of using the method were also discussed.*

***Kalit so'zlar:** loyiha, loyiha ishi, mustaqil ta'lim, kommunikativ yondashuv, motivatsiya, loyiha turlari, til ko'nikmalari, fasilitator.*

***Ключевые слова:** проект, проектная работа, самостоятельное обучение, коммуникативный подход, мотивация, типы проектов, языковые навыки, фасилитатор.*

***Key words:** project, project work, independent learning, communicative approach, motivation, project types, language skills, facilitator.*

Jamiyat rivojlanishining hozirgi bosqichida, ta'lim tizimi nafaqat talabalarga ma'lum bir bilimlarni berishga, balki ularning kognitiv va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga ham e'tibor qaratilmoqda. Yurtimizda chet til ta'limida xorijiy yetakchi ta'lim muassasalarining tajribalariga tayangan holda bir qator ijobiy o'zgarishlar, islohotlar amalga oshirilmoqda. Islohotlarning hozirgi sifat bosqichida ta'lim bosqichlari o'rtasidagi uzluksizlik va mavzulararo mazmuniy uzviylik ta'minlangan o'quv dasturlari va metodik uslubiy qo'llanmalar yaratilmoqda. Fanlarni o'qitishda innovatsion texnologiyalarni qo'llash orqali ta'limning sifat samaradorligini oshirish alohida ahamiyat kasb etmoqda. Oliy o'quv yurtlarida talablarning ijodiy fikr yurutishi, mavzu yuzasidan mustaqil ish olib borishini rag'batlantirish maqsadida bir qator ta'lim usullari qo'llanilmoqda va tajribadan o'tkazilmoqda. Shu nuqtayi nazardan, o'quvchilarning guruh bo'lib hamkorlikdagi kommunikativ faoliyatga o'rgatishda loyiha ustida ishlash (project-based learning) eng samarali usul sifatida ommalashmoqda.

Loyiha – bu muayyan mavzu bo'yicha kengaytirilgan izlanish bo'lib, uni tashkil etish, boshqarish va taqdim etish, asosan, o'quvchilar tomonidan mustaqil bajariladi. Bunda o'qituvchi faqat bilim beruvchi va baholovchi sifatida emas, balki fasilitator (inglizcha “facilitate” so'zidan olingan bo'lib, biror-bir jarayonning borishiga yaxshi ta'sir etuvchi va unga mos shart-sharoitlar yaratib beruvchi) sifatida ham namoyon bo'ladi. Adabiyotlarda loyiha ustida ishlash chet tilini o'qitishning eng samarali usullaridan biri sifatida tavsiflanadi. Ushbu usulning turli shakllari uni o'quv jarayonining barcha sohalarida qo'llashga imkon beradi. Qiziqarli mavzularga qaratilgani va o'quvchilarning mustaqil izlanish ko'nikmalarini rivojlantirishga imkon berishi bu metodning o'ziga xos jihatlardan biridir. Loyiha ishining asosiy g'oyasi talabalarni ilmiy tadqiqot faoliyat orqali o'qitishga va ularning qiziqistil o'rganishga bo'lgan qiziqishlarini uyg'otishga yo'nalganligidir.

Ushbu sohada M.Legutke, X.Tomas, S.Xayns, S.Brumfit va boshqa taniqli olimlar va metodistlar tomonidan tadqiqotlar olib borilgan. Legutke va Tomas o'zlarining “Til o'qitish jarayoni va tajribalar” ki-

MUNDARIJA

21-OKTABR – O‘ZBEK TILIGA DAVLAT TILI MAQOMI BERILGAN KUN

Primov Azamat. Davlat tili – millat va davlat tayanchi.....	3
--	---

MATEMATIKA

Matyoqubov Ollabergan, Rozzaqov Temurbek. Koeffitsiyentlari kompleks qiymatli bo‘lgan dirak operatorlarining bitta sinfi uchun xill diskriminanti.....	6
Дажанов Аиназар Шынназарович. Методические изложения элементов теории обобщенных функций.....	11

FALSAFA

Курбанов Джамшид Джураевич. Марказий Осиё мутафаккирлари илмий меросининг тинчлик ва барқарорликни таъминлашдаги фалсафий қарашлари.....	26
Мамаюсупов Умид Қурбонович. Ҳозирги давр фани ва замонавий фалсафа тараққиётида илмий башорат муаммоси.....	30
Султанова Гулноза Сабировна. Креативлик, ижодиёт ва нораціоналлик.....	32
Эргашев Улуғбек Адхамович, Умурзақов Ахмаджон Махаматович. Динлараро бағрикенглик ғоясининг ҳуқуқий-ахлоқий асослари.....	35
Негматова Шахзода Шухратовна, Исхақова Шахло Исмоиловна. Ўзбекистонда диний туризмнинг ҳуқуқий асослари.....	37
Қаҳҳорова Матлюба Манововна, Юлдашев Серобжон Ўрмоналиевич. Ижтимоий-маданий технологиялар ва маънавий ҳаёт уйғунлиги.....	40
Шодиев Жаҳонгир Жўрақулович. Умар Хайёмнинг асосий асарлари ва рубоийларининг тузилиши, мазмуни ва таҳлили.....	44
Juraeva Nigora Avazovna. Geographical and Technical Patterns as Ontological and Epistemological Patterns of the Development of the Paradigm of Civilizations.....	47

TILSHUNOSLIK

Қосимова Мадина Зайнобиддиновна. XXI аср тилшунослигининг ютуқлари ва замонавий тилшуносликда фрейм ва гештальт масаласи.....	51
Tursunaliyeva Muslimabonu Abduvosit qizi. “Kitobu Bulgat al-Mushtak fi lugat at-turk va-l-qifchaq” asarining manbashunoslik tadqiqi.....	54
Ahmedova Hikmatxon. Сўз морфем таркибининг шакл ва маъно номутаносиблигига муносабати масаласига доир.....	56
Шаропова Раъно. Терминологик изохли луғатда терминни изохлаш масаласи.....	59
Kurbonova Ozoda. Lexico-semantic Features of Uzbek-English Anthroponyms.....	62

ADABIYOTSHUNOSLIK

Икромхонова Феруза. Тарихий асос ва жанрий муаммо.....	65
Жабборов Эшназар. Миллий уйғониш тафаккур инқилоби ва жадидчиликнинг маърифат қарашлари.....	70
Ражабова Раъно Зариповна. Адабий топишмоқларда халқ топишмоқларига хос жанрий белгиларнинг ифодаси.....	74
Rahimova Bekposhsha. Bugungi adabiy jarayonda xorazmlik yosh shoirlarning o‘rni.....	79

PEDAGOGIKA

Рашидов Анваржон Шарипович. Замонавий таълим ва инновацион технологиялар соҳасидаги илғор тажрибалар.....	83
Қамбаров Мухриддин Зухридинович. Техника олий таълим муассасаларида “олий математика”дан дарс машғулоти ташкил этилишининг бугунги ҳолати.....	86
Исмаилова Шамсия Курултаевна, Бекпулатова Шахло Шодлиқовна, Чупанова Кувончой. Замонавий мактаб бошқарувида ижтимоий тадқиқотлардан фойдаланиш.....	92

Ходжаниязов Сардор Умарович, Абдуллаева Наргиза Ботировна. Талабалар эстетик маданиятини туризм воситалари орқали ривожлантиришнинг педагогик хусусиятлари.....	95
Ходжамкулов Умид Нигматович, Абдиримова Интизор Камиловна. Жамоавий лойиҳалар – ўқитишнинг самарали усулларидан бири.....	98
Расулова Зилола Дурдимуротовна. Талабаларнинг креатив компетентлигини шакллантиришда инновацион педагогик технологияларнинг илмий-методик аҳамияти.....	102
To‘xtasinova Zilola Mukumovna. Loyiha ishi orqali talabalarda mustaqil ta’lim ko‘nikmalarini takomillashtirish.....	109
Максудова Гулноз Олимовна. Инглиз тилини ўқитишнинг инновацион технологиялари: анъанавийлик ва ноанъанавийлик.....	111
Куттибекова Гулжан Тулепбаевна. Бошланғич синф ўқувчиларини эстетик тарбиялаш муаммоси.....	114
Ismoilov Bobur Toxirovich. Matematik hisoblashlarni suv yordamida tasavvur etish.....	117
Mahmudova Surayo Azizovna. The Importance of Assessment in Teaching Foreign Languages.....	121
Daukaeva Khalida. Peculiarities of Teaching English for Specific Purposes to Students of Tourism University.....	123
Khalilova Lenie Fevziyevna. Efficient Use of Modern Technologies in Improving the Quality of Foreign Language Teaching.....	126
Yakubova Madina Kutfidinovna. Teaching Writing as the Method of Development of Individual Creative Thinking.....	129

INFORMATIKA

Раззаков Бахтияр, Рахимов Рахимжон, Жуманиёзов Сардор, Худайбергенов Темур. «Шарикли подшипник»ни Siemens NX 10 дастурида лойиҳалаш услуги.....	132
Худайбергенов Темур. Исследование 3D редакторов для изучения студентами вузов.....	136

ILMIY AXBOROT

Norova Gulsanam Maqsutovna. Зарафшон воҳаси ўзбек шеваларида диалектал кўп маъноли сўзлар.....	139
Turniyazov Behzod Nigmatovich. Epistemik darajadagi kauzal munosabatlar.....	141
Нормаматов Султонбек. Элбекнинг этимологик кузатишлари.....	147
Turdimurodov Sirojiddin Eshqobilovich. Evfemizmlardan unumli foydalanishning ahamiyatlari.....	150
Турсунов Акмалжон Ҳамиджонович, Абдурахманова Дилрабо Қодиржоновна. “Бобурнома”нинг В.Штаммлер тажмаси хусусида.....	153
Джабборовва Матлуба Рустамовна. Саолибийда Жамшид сиймоси.....	156
Тангиров Низом Абдурахмонович. Ноосфера концепциясининг илмий-назарий муаммолари.....	158
Рахимова Гулсанам Аширбековна. Шеърлий асарлар таржимасида болалар руҳиятини қайта яратиш масаласига доир.....	161
Давлетов Икром Юсупович, Сапаев Умидбек Абдуллаевич. Олий таълим муассасаларида инновацион илмий муҳитни шакллантириш.....	168
Исакова Зилолаxon Зокировна. Баҳо категориясида даражаланиш.....	171
Назарова Гулбахор Пирмановна. Британия фольклорида Эльф образининг генезиси ва бадиий талқини хусусида.....	174
Nishonova Shaxnoza Muhammadjonovna, Ismoilova Hilola Inomovna. Madaniy tafovutlarning transmaddaniy madaniyatlararo aloqaga ta’siri.....	178
Alijanov Oybek G‘anijanovich. Basketbolchilarning ruhiy tayyorgarlik asoslari.....	180
Болтабоев Хамидулло Хабибуллаевич. Болаларни соғлом турмуш тарзига йўналтиришда жисмоний машқларнинг асосий хусусиятлари.....	183
Мирбобоева Дилфуза Бахтиёрвна. Морфолого-синтаксические особенности речевых клише французского языка.....	187
Бакиров Поян Уралович. Книга в пословицах разных народов мира.....	190
Гаппарова Дилора Азимбаевна. Особенности перевода медицинской терминологии (на латинском, немецком и узбекском языках).....	194
Tuyboeva Gulnoza Kuvondik kyzy. Expression of Aesthetic Views in the Translation of Gazelles of Alisher Navoi.....	196

“ILM SARCHASHMALARI”

Urganch davlat universitetining ilmiy-metodik jurnali

Muharrir **Ro‘zimboy Yo‘ldoshev**
Texnik muharrir **Sherali Yo‘ldoshev**
Musahhihlar: **Tamara Turumova,**
Aybek Kalandarov
Ushbu songa mas’ul **Qurolboy Navruzov**

Terishga berildi: 20.10.2020
Bosishga ruxsat etildi: 31.10.2020.
Ofset qog‘ozi. Qog‘oz bichimi 60x84 1/8.
Rizograf bosma usuli. Tayms garniturasi.
Adadi 150. Buyurtma №. 46
Hisob-nashriyot tabag‘i 25
Shartli bosma tabag‘i 23
UrDU bosmaxonasida chop etildi.

Manzil: 220110. Urganch shahri, H.Olimjon ko‘chasi, 14-uy.

Telefon/faks: (0362)-224-66-01;

e-mail: ilmsarchashmalari@umail.uz

ilmsarchashmalari@mail.ru

Veb-sayt: www.ilmsarchashmalari.uz

Telegram: <https://t.me/ilmsarchashmalari>